

Psihologija grupa i organizacije

2024/2025.

Prof. dr Ivana Petrović

Broj bodova: 6 ECTS

Status: Obavezni

Preduslovi za pohađanje: Nema posebnih preduslova.

Ideja izučavanja predmeta

Osnovna ideja izučavanja predmeta je razumijevanje bazičnih problema i teorija u psihologiji rada i organizacije, povezivanje i njihova primjena u praksi. Predmet ima za cilj pružiti znaja o procesima i dinamikama u modernim organizacijama, kao i o načinu njihovog funkcionisanja.

Ciljevi izučavanja predmeta

Studenti nakon uspješno položenog ispita posjeduju znanja i vještine o razumijevanju procesa u organizacijama i organizacijskog ponašanja.

Studenti barataju osnovnim teorijama iz ove oblasti i posjeduju znanja o ponašanju pojedinaca i grupa u organizaciji, kreiranju organizacijskih stavova, radnim grupama i njenim mogućnostima i učinkovitostima.

Takođe, studenti razvijaju analitički i kritički pristup u čitanju stručne literature, kao i u sagledavanju mogućih pristupa i metoda intervencije u organizacionom kontekstu.

Metod nastave i savladanja gradiva

Nastava sa fokusom na aktivne oblike rada u vidu rješavanja problema, zajedničke diskusije, kreiranje različitih praktičnih situacija u cilju razumijevanja teorijskog korpusa. Izrada mini istraživačkog projekta. Domaći zadaci i primjena naučenog u životnom kontekstu.

Raspored časova i konsultacija sa prof. Ivanom Petrović

UDG - oktobar	UDG - novembar	UDG - decembar
1. i 2. oktobra	6- 8. novembra	4. dec. – 6. decembra

Obaveze studenta u toku nastave

Aktivno učešće – izrada zadataka i vježbi
Domaći zadatak – Prikaz istraživačkog članka
Istraživački projekat

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje

Pismena provera znanja	60	Predispitne obaveze**	40
Kolokvijum	15*	Manji zadaci na časovima	5
Ispit – pismeni*	45	Domaći zadatak – Prikaz istraživačkog članka	10
		Istraživački projekat	25

* Kolokvijum i ispit – test znanja, kombinacija otvorenih pitanja i pitanja sa ponuđenim odgovorima. Neophodno je da na svakom testu imate 51% i više bodova da biste položili i da bi ti bodovi mogli da se sabiraju za konačnu ocjenu (8 na kolokvijumu i 23 na ispitu).

** Ako se zbog posla ili nekog drugog OPRAVDANOG razloga desi da niste mogli da sakupljate bodove za predispitne obaveze, onda će vam obaveznih 60 bodova biti prebačeni na skalu od 90 bodova.

Skala ocjena

Ocjena	A	B	C	D	E
Broj poena	Više od 90	80-89	70-79	60-69	50-59

Studenti će o ocenama sa testova biti obavješteni individualno, preko portala. Fidbek u vezi sa predispitnim radovima je deo procesa učenja za sve studente i odvijaće se u grupi, preko google dokumenta. Neophodno je da studenti prate fidbek i da reaguju u skladu sa komentarima.

Predispitne obaveze

Studenti će u okviru predmeta imati dve preispitne obaveze: 1. Prikaz istraživačkog članka i 2. Istraživački projekat. Pored toga, postoji mogućnost osvajanja do pet bodova za uspešno obavljene ključne zadatke na časovima.

1. Domaći zadatak: Prikaz istraživačkog članka

Zadatak: Potrebno je da nađete naučno-istraživački rad iz oblasti organizacione psihologije (u dogovoru sa nastavnikom, ukoliko imate neka specifična interesovanja, članak može biti iz oblasti psihologije rada i organizacije) i da ga kratko prikažete. Članak treba da bude objavljen na engleskom jeziku, u nekom od najuticajnijih svetskih časopisa, referisanih časopisa sa SJR liste (ili ISI Thomson liste) i treba da bude objavljen u XXI veku, od 2000. godine na dalje. (Za analizu ne možete da uzimate master radove, doktorske teze, izveštaje projekata i slične materijale. Dakle, mora biti članak.)

Ciljevi: Pored dubljeg upoznavanja sa određenim naučno-istraživačkim problemom, zadatak je prilika da razvijate kompetencije pretraživanja literature (zato morate samostalno da nađete članak, nemojte tražiti da vam bude dodeljen jer se time gubi smisao zadatka), da se bolje upoznate sa strukturom naučno-istraživačkih članaka i pisanjem radova u skladu sa APA stilom, da kritički razmotrite članak i uočite relacije između ključnih segmenata istraživanja, izdvojite ono što bi bilo najinteresantnije za stručnu publiku i da razvijate kompetencije komuniciranja u savremenom profesionalnom okruženju.

Prilikom izbora teme/oblasti poželjno je da se konsultujete sa nastavnicima. Kada izaberete članak neophodno je da proverite da li je objavljen na nekoj od lista.

Možete proveriti status časopisa na <https://www.scimagojr.com/journalrank.php> ili na <https://mjl.clarivate.com/search-results>

Lista časopisa će biti okačena na stranicu predmeta. Lista časopisa iz oblasti primenjene psihologije - Applied Psychology, koji imaju IF (impact factor) može da vam olakša proveru statusa časopisa kad nađete članak i treba da proverite status časopisa. Ako krećete da pretražujete časopise od liste imajte u vidu da su na listi časopisi iz šire oblasti primenjene psihologije i prema naslovu pažljivo birajte one časopise koji su u vezi sa oblašću predmeta. Na primer, verovatno ćete naći časopisima Journal of Organizational Behavior ili Group and Organization Management naći istraživanje koje vas zanima i adekvatno je za rad na predmetu, ali je malo verovatno da ćete odgovarajući članak naći u časopisima poput Psychology of Music ili Behavioral Sciences and the Law. Takođe, časopis može biti i na nekoj drugoj relevantnoj listi.

Prijavlivanje i odobravanje članka - Ako članak ispunjava uslove treba da ga prijavite u Google dokumentu, da bismo potvrdili da ispunjava uslove. Fidbek ćete dobiti preko dokumenta.

<https://docs.google.com/document/d/1N7sV6OhqrBXgNGBFyrNdA3gusOSGArWnkFQGU80aTRU/edit?usp=sharing>

Članak prijavljujete unošenjem reference u APA formatu. Primeri pisanja ključnih referenci u skladu sa aktuelnim APA 7 stilom (članak u časopisu, knjiga, poglavlje u knjizi) dati su u dokumentu u Dropboxu <https://www.dropbox.com/s/fo07h7zdbfpizrx/APA%20ed%20reference-guide.pdf?dl=0>

Primer pisanja časopisne reference u APA 7 formatu

Gordon, H. J., Demerouti, E., Le Blanc, P. M., & Bipp, T. (2015). Job crafting and performance of Dutch and American health care professionals. *Journal of Personnel Psychology, 14*(4), 192–202. <https://doi.org/10.1027/1866-5888/a000138>

Takođe, neophodno je da pre unosa proverite da neko od kolega nije već prijavio isti članak, jer nije moguće da dva ili više studenata rade isti članak, niti članke koji su obrađivani u prethodnim generacijama. Zbog toga je neophodno da proverite originalnost izbora u Google dokumentu.

Studenti su obavezni da se u svim radovima pridržavaju principa akademske čestitosti. Predstavljanje tuđeg rada kao svog predstavlja težak etički prekršaj i podleže disciplinskoj odgovornosti.

Krajnji rok za prijaljivanje članka: 23. oktobar 2024, a krajnji rok za odobravanje je 27. oktobar (krajnji rok, posle tog datuma više neće biti moguće odobravanje članaka). 27. oktobar je rok da članak bude odobren za analizu.

Prezentovanje članka će biti na časovima početkom novembra i početkom decembra (biće naknadno precizirano).

Neophodno je da članak temeljno proučite da biste mogli kvalitetno da ga prikazete. Tesktualni prikaz u vordu treba da bude obima dve strane (3200-3600 slovnih mesta).

Prezentacija može da bude i na engleskom jeziku. O trajanju prezentacije ćemo se dogovoriti kada budemo znali koliko vremena imamo na raspolaganju (koliko vas prezentuje u kom terminu).

Način rada: Zadatak radite samostalno.

Bodovanje: Zadatak nosi 10% konačne ocjene (maksimalno 10 bodova).

Šta predajete: članak, prikaz i prezentaciju.

Prezentovanje je obavezno da bi zadatak bio bodovan.

2. Istraživački projekat

Zajednička tema je sagorijevanje studenata.

Projekat je predstavljen u posebnoj prezentaciji.

Istraživački projekat realizujete kao timski rad. Veličina grupe: 6-7 članova.

Upitničko, kvantitativno istraživanje (birate među ponuđenim varijablama/skalama, određujete uzorak ispitanika), zajednička adaptacija skala, priprema onlajn upitnika, regrutovanje ispitanika, prikupljanje i obrada podataka, i pisanje Izveštaja. Izveštaj treba da bude napisan u IMRD formatu (Introduction, Method, Results, Discussion) - Uvod, Metod, Rezultati i Diskusija. Obim izveštaja je 10-15 strana (18000 - 25000 slovnih mesta).

Projekat usmeno prezentujete i branite na poslednjem času, početkom decembra.

Krajnji rok za prijavu tima i teme/glavne varijable za istraživački projekat: 25. oktobar 2024.

Prijavu unosite u dokument u Googlu:

https://docs.google.com/document/d/1BXcM1vflvsGMzpa2_PAjBmg325CQFbaJ8GbT2PG8i8/edit?usp=sharing

Po odobrenoj temi treba da:

1. Pripremite sažet nacrt istraživanja u kome ćete u uvodnom delu dati teorijsko polazište, formulaciju problema i ciljeve istraživanja. U metodološkom delu treba da prikazete planirani uzorak, upitnik i planiranu statističku obradu, i popis korišćenih referenci. (Rok za upitnik je 4. novembar 2024).

2. Rekrutujete ispitanike i prikupite podatke. Ispitanici su studenti. Radite onlajn istraživanje. Veličina uzorka – 60-110 ispitanika po grupi (10-15 ispitanika po studentu).

Da bismo mogli sve da stignemo, prikupljanje podataka morate da završite do kraja novembra 2024.

3. Pripremite bazu podataka u SPSSu i obradite podatke.

Obrada podataka će biti na času: početkom decembra (planirano 4. decembra). Neophodno je da svi članovi grupe imaju bazu i laptop sa instaliranim SPSS-om da bi mogli da prate i vežbaju obradu podataka.

4. U izveštaju istraživanja pored uvoda i metodološkog dela, treba da prikažete rezultate do kojih ste došli i diskusiju. Izveštaj treba da bude napisan u IMRD formatu – Introduction, Method, Results, Discussion. Izveštaj treba da ima i sažetak, popis referenci i u prilogu treba da bude instrument.

Slanje istraživačkog projekta mejlom (Izveštaj, baza u SPSSu): 5. decembra 2024. do ponoći

5. Usmena prezentacija i odbrana projekta: 6. decembra 2024.

U prezentovanju treba da učestvuju svi članovi grupe. Redosled prezentovanja će biti nasumično određen pred prezentovanje (neophodno je da svi članovi grupe ravnopravno učestvuju u radu na projektu i da su svi upoznati sa celokupnim projektom).

Prezentovanje istraživačkog projekta (tekst izveštaja, baza u SPSSu, prezentacija): 6. decembra 2024. Očekivano trajanje prezentacije 20 minuta, precizan dogovor preko google doc.

Zadatak nosi 25% konačne ocjene (maksimalno 25 bodova). U zavisnosti od procenjenog angažmana, grupni projekat može nositi i nagradne bodove, npr. za obuhvatnija istraživačka pitanja, temeljniji pregled literature u uvodnom dijelu, veći broj ispitanika u uzorku. Moguće je dobiti maksimalno 5 dodatnih bodova.

Šta predajete: izveštaj o istraživanju (IMRD format), sažetak, popis referenci. U prilogu Izveštaja treba da budu: upitnik, baza podataka u SPSSu i prezentacija.

Rokovi i datumi

Krajnji rok za prijavu tima i tema za istraživački projekat (Google document):	25. oktobar 2024.
Krajnji rok za prijavljivanje članka (prijava u Google dokumentu):	23. oktobar 2024.
Krajnji rok za skicu za istraživački projekat	30. oktobar 2024.
Krajnji rok za upitnik:	4. novembar 2024.
Sređivanje baze u SPSS najkasnije za čas:	4. decembra 2024.
Obrada podataka na času (obavezan dolazak sa bazom u SPS):	4. decembra 2024.
Krajnji rok za slanje istraživačkog projekta i prezentacije mejlom:	5. decembar 2024.
Prezentovanje istraživačkog projekta (usmeni ispit):	6. decembra 2024.

Ime dokumenta – za sve radove

Ime, prezime, zadatak

Samostalan rad

IMoreira_Prikaz clanka

IvankaMoreira_Prikaz clanka

Timski rad

IMoreira i sar_Nacrt

IMoreira i sar_Projekat

Naslovni slajd i naslovna strana – za sve radove

Treba da sadrže

Predmet: Psihologija grupa i organizacije
[Naslov rada]
[Podatak o zadatku]
 Na primer
 Prikaz članka xxx
 [Referenca u APA7 formatu]
Student: [Ime i prezime, broj indeksa]
Nastavnik: prof. dr Ivana Petrović
[datum]

Komunikacija mejlom

Molim vas da za komunikaciju koristite moju adresu ivana.petrovic@udg.edu.me

Molim vas da u svaku prepisku koja je u vezi sa grupnim/timskim radom uključite sve članove grupe/tima jer je neophodno da uvek svi budu u toku.

Ukoliko ne dobijete odgovor u roku od tri dana, molim vas da ponovite poruku.

Molim vas da uvek unesete predmet poruke – naziv predmeta i konkretno o čemu je mejl. To jako olakšava i ubrzava komunikaciju.

Molim vas da ne pišete HITNO u predmet poruke (mejl je setovan da takve poruke šalje u spam).

Obavezna literatura

Grinberg, Dž., Baron R. A. (1998). *Ponašanje u organizacijama: razumevanje i upravljanje ljudskom stranom rada*. Beograd: Želnid. (68 str)

- Poglavlja
- Stavovi prema radu (148-182)
 - Grupna dinamika i timski rad u organizacijama (260-294)

Janićijević, N. (2008). *Organizaciono ponašanje*. Beograd: Datastatus. (123 str)

- Poglavlja
- I Uvod u organizaciono ponašanje (1-25)
 - VII Vođstvo (177-201)
 - VIII Donošenje odluka (207-230)
 - IX Konflikti (235-252)
 - X Moć i politički procesi (263-284)
 - XI Organizaciona kultura (299-326)
 - XIV Organizacione promene (405-424)

Petrović, I., Čizmić, S. (2015). Savremeni svet kao izazov i inspiracija za psihologiju rada. U M. Đurišić Bojanović (Ur.), *Novi pogledi i perspektive u psihologiji rada i organizacije* (str. 55-77). Beograd, CPP. Na adresi: https://www.researchgate.net/publication/283897834_Savremeni_svet_kao_izazov_i_inspiracija_za_psihologiju_rada

Petrović, I., Vukelić, M., Čizmić, S. (2015). Psihologija rada, usmerenost na sredinu i blagostanje. U M. Đurišić (Ur.), *Novi pogledi i perspektive u psihologiji rada i organizacije* (str. 97-117). Beograd: CPP. Na adresi: https://www.researchgate.net/publication/283726988_Psihologija_rada_usmerenost_na_sredinu_i_blagostanje

Literatura za kolokvijum

Grinberg, Dž., Baron R.A. (1998). *Ponašanje u organizacijama: razumevanje i upravljanje ljudskom stranom rada*. Želnid.

- Grupna dinamika i timski rad u organizacijama (260-294)

Janićijević, N., (2008). *Organizaciono ponašanje*. Datastatus.

- Konflikti (235-252)

Literatura za ispit

Grinberg, Dž., Baron R. A. (1998). *Ponašanje u organizacijama: razumevanje i upravljanje ljudskom stranom rada*. Želnid.

Poglavlje: Stavovi prema radu (148-182)

Janićijević, N. (2008). *Organizaciono ponašanje*. Datastatus.

Poglavlja

- I Uvod u organizaciono ponašanje (1-25)
- VII Vođstvo (177-201)
- VIII Donošenje odluka (207-230)
- X Moć i politički procesi (263-284)
- XI Organizaciona kultura (299-326)
- XIV Organizacione promene (405-424)

Petrović, I., Čizmić, S. (2015). Savremeni svet kao izazov i inspiracija za psihologiju rada. U M. Đurišić Bojanović (Ur.), *Novi pogledi i perspektive u psihologiji rada i organizacije* (str. 55-77). Beograd, CPP. Na adresi: https://www.researchgate.net/publication/283897834_Savremeni_svet_kao_izazov_i_inspiracija_za_psihologiju_rada

Petrović, I., Vukelić, M., Čizmić, S. (2015). Psihologija rada, usmerenost na sredinu i blagostanje. U M. Đurišić (Ur.), *Novi pogledi i perspektive u psihologiji rada i organizacije* (str. 97-117). Beograd: CPP. Na adresi: https://www.researchgate.net/publication/283726988_Psihologija_rada_usmerenost_na_sredinu_i_blagostanje

Literatura za domaći zadatak i istraživački projekat

Bianchi, R., & Schonfeld, I. S. (2024). Burnout: half a century of controversy. *Occupational Medicine*, 74(6), 400-402. <https://doi.org/10.1093/occmed/kqae052> Dostupno na:

https://www.researchgate.net/publication/384287286_Burnout_Half_a_century_of_controversy

Di Fabio, A., & Svicher, A. (2024). Study Satisfaction Scale: Psychometric properties in university students. *Counseling*, 17, 64-70. Dostupno na:

<https://flore.unifi.it/bitstream/2158/1387293/1/Di%20Fabio%20%26%20Svicher%20Counseling%20-2024%20Study%20Satisfaction%20Scale.pdf>

Fromuth, M. E., Davis, T. L., Kelly, D. B., Wakefield, C. (2015). Descriptive features student psychological maltreatment by teachers. *Journal of Child and Adolescent Trauma*, 8, 127-135. <https://doi.org/10.1007/s40653-015-0042-3>

Galletta-Williams, H., Esmail, A., Grigoroglou, C., Zghebi, S. S., Zhou, A. Y., Hodkinson, A., & Panagioti, M. (2020). The importance of teamwork climate for preventing burnout in UK general practices. *European journal of public health*, 30(Supplement_4), iv36-iv38. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckaa128>

Gelfand, M. J., Raver, J. L., Nishii, L., Leslie, L. M., Lun, J., Lim, B. C., Duan, L., Almaliah, A., Ang, S., Arnadottir, J., Aycan, Z., Boehnke, K., Boski, P., Cabecinhas, R., Chan, D., Chhokar, J., D'Amato, A., Ferrer, J., Fischlmayr, I., Fisher, R... Yamaguchi, S. (2011). Differences between tight and loose cultures: A 33-nation study. *Science*, 332, 1100-1104. <https://doi.org/10.1126/science.1197754>

Greif Green, J., Oblath, R., Felix, E. D., Furlong, M. J., Holt, M. K., & Sharkey, J. D. (2018). Initial evidence for the validity of the California Bullying Victimization Scale (CBVS-R) as a retrospective measure for adults. *Psychological Assessment*, 30 (11), 1444-1453. <https://doi.org/10.1037/pas0000592>

- Judge, T. A., Locke, E. A., Durham, C. C., & Kluger, A. N. (1998). Dispositional effects on job and life satisfaction: the role of core evaluations. *Journal of applied psychology*, 83(1), 17-34. Dostupno na: <https://www.timothy-judge.com/Judge%2C%20Locke%2C%20Durham%2C%20%26%20Kluger%20JAP%201998.pdf>
- Kessler, R. C., Greif Green, J., Gruber, M. J., Sampson, N. A., Bromet, E., Cuitan, M., Furukawa, T. A., Gureje, O., Hinkov, H., Hu, C. Y., Lara, C., Lee, S., Mneimneh, Z., Myer, L., Oakley-Brown, M., Posada-Villa, J., Sagar, R., Viana, M. C., & Zaslavsky, A. M. (2010). Screening for serious mental illness in the general population with the K6 screening scale: Results from the WHO World Mental Health (WMH) survey initiative. *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 19 (Supp. 1), 4-22. <https://doi.org/10.1002/mpr.310>
- O'Donnell, M. B., Maples, L. A., Park, S. S., Nolen, J. P., Gibbons, A. M., & Rosén, L. A. (2018). The College Adjustment Questionnaire: A measure of students' educational, relational, and psychological adjustment to the college environment. *Journal of College Student Development*, 59(1), 116-121. <https://doi.org/10.1353/csd.2018.0009>
- Petrović, I. B., Čizmić, S., Vukelić, M. (2014). Workplace bullying in Serbia: The relation of self-labeling and behavioral experience with job-related behaviors. *Psihologija*, 47(2), 185–199. Na adresi: https://www.researchgate.net/publication/277676617_Workplace_bullying_in_Serbia_The_relation_of_self-labeling_and_behavioral_experience_with_job-related_behaviors
- Petrović, I. B., Vukelić, M., Čizmić, S. (2013). Koncept zlostavljanja na radu u globalnom kontekstu. IV međunarodni naučni skup *Multikulturalnost i savremeno društvo*, Zbornik radova 2, str. 458-466. Novi Sad: Visoka škola Pravne i poslovne akademske studije dr Lazar Vrkić.
- Petrović, I. B., Vukelić, M., Čizmić, S. (2017). Work Engagement in Serbia: Psychometric Properties of the Serbian Version of the Utrecht Work Engagement Scale (UWES). *Psihologija*, <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01799>
- Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Brière, N. M., Senecal, C., & Vallieres, E. F. (1992). The academic motivation scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and Psychological Measurement*, 52(4), 1003-1017. <https://doi.org/10.1177/0013164492052004025>

Šira literatura – u dogovoru sa nastavnikom

- Arnold J., Silvester J., Patterson F., Robertson I., Cooper C., Burnes B., (2005). *Work psychology*. Prentice Hall.
- Čizmić, S., Petrović, I. B. (2015). Tehnologija, mesto i ljudi: Budućnost psihologije rada. U M. Đurišić Bojanović (Ur.), *Novi pogledi i perspektive u psihologiji rada i organizacije* (str. 77-97). CPP. Na adresi: https://www.researchgate.net/publication/283896286_Tehnologija_mesto_i_ljudi_Buducnost_psihologije_rada
- Janićijević, N., Kovačević, P., & Petrović, I. (2015). Identifying organizational factors of job satisfaction: The case of one Serbian company. *Economic annals*, 60(205), 73-104. Na adresi: <http://www.ekof.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2014/04/359-1.pdf>
- Kovačević, P., Petrović, I. B. (2006). Managers' Job Satisfaction: Construct Validation. In B. Cerović, Ed. *Privatisation in Serbia: Evidence and Analyses*. Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta, str. 287-304.
- Mladenović, B., Petrović, I. B. (2015). Organizaciono-profesionalni konflikt psihologa rada, zadovoljstvo i angažovanost na poslu. *Psihološka istraživanja*, 18(2), 197-213. Na adresi: https://www.researchgate.net/publication/290813039_Organizaciono-profesionalni_konflikt_psihologa_rada_zadovoljstvo_i_angazovanost_na_poslu_Organizational-professional_conflict_of_IO_psychologists_job_satisfaction_and_work_engagement
- Milošević, S., Nićin, N. (1998). *Svet timova*. Ulixes marketing.
- Petrović, I. B. (1995) Zenit na istoku - japanski menadžment, in S. Čizmić (Ed) *Psihologija i menadžment*, Institut za psihologiju, 195-230.
- Rot, N. (2015). *Psihologija grupa*. Zavod za udžbenike.